

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, május 31

Tizenegyedik évfolyam.

VERHOVAY FELMENTÉSE.

A budapesti esküdtszék a múlt szombaton egy nagy horderejű ítéletet hozott, mely roppant feltűnést fog kelteni nem csak magyarok földön, hanem ez ország határain is túl.

A Bartha-eset alkalmával Verhovay az egész hadsereget, s különösen annak tisztikarát hivatásában és becsületében végig bántalmazta. Oly sértések foglaltak a „Függetlenség” ekkor hozott cikkében, melyek a legutolsó pórt is megalázták volna.

És a budapesti esküdtszék a vádló tárgyalagos, kitűnő beszédjének dacára két szóval tiz ellenében Verhovayt felmentette.

Az esküdtszéki intézményt a szabad sajtó védelmére ép úgy, mint a sajtó kicsepontjainak megtorlására törvény léptette életbe. Ha nem tételezhetők fel a sajtó túlkapásai, egyáltalán esküdtszékre sem volna szükség, s így inkább azt mondhatnók, hogy nem a sajtó-szabadság megvédésére, hanem épen a sajtó féktelen uralmának korlátozására állítottak fel az esküdtszékek. Bármiként is legyen azonban, a ki törvényt tisztel, meghajlik a törvénylétesítő esküdtszéki intézmény előtt is.

Ez azonban nem zárja ki, hogy komoly bírálat alá ne vegyük ítéleteit.

Békében élő, törvények uralmára fektetett jogállamnak egyik legfőbb és legegyszerűbb hivatása föntartani a jogi rendet, s akár egy felségsértő, akár egy rabló, akár egy gyilkos, akár egy becsületsejtő megzavarja azt, atörvénynek mindegyik és mindenkivel szemben érvényesítenie kell. A törvény nem tesz különbséget a között, a ki valakinek a fejét megkölin-totta és a között, a ki szóval vagy betűvel ejtett súlyos sértést a polgári becsületen, mindkettő a jogi rendet zavarta meg, s mind a kettő bűnhődjék.

Ha polgártársamat két tanu előtt becsületében megsértem, a bíró elé visz s az rövid úton megbüntet.

Ez a jogrend.

Ha egész testületet, ezer meg ezer embert, nem elröppenő szóval, hanem örökidőkre élő betűvel, ha nem két tanu előtt, hanem a népek milliói előtt sértem meg sajtó utján becsületében, az esküdtszék elé viszik a testet. És a magyar esküdtszék őt felmenti.

Ez a jogi felfordultság.

A KELET TÁRCZÁJA.

Emlékbeszéd

CSENGERY ANTAL FELETT.

— Gyulai Páltól. —
(Folytatás.)

Az ötvenes években Csengery mág három irodalmi vállalatban szerepelt mint szerkesztőtárs vagy alapító. 1854-ben a Magyar nép könyvét indította meg Keményvel, 1855-ben a Pesti Napló tárczája szerkesztését vette át, 1858-ban a Budapesti szemlé alapította. A forradalom után a nép számára egész külön irodalom alakult nálunk. Csengery és társai ez ellenében kötelességüknek érezték föllépni és kimondani, hogy az egyszerűség nem az együgyűségben áll s a népies nem a pórisban; más viselt népek azt értik a népies alatt, a mi a nagyközönségnek van írva. Legjobb módor, a melyet mindenki megért, föltéve, hogy a ki olvasni szokott, már vannak némi ismeretei. S a szépirodalmi művek szabályt állították föl, hogy a népies nem zárja ki a művészetet. A mű csak nyer becsében, ha egyetemivé tesszük, de azaz akarva tenni, nem változtathatjuk föltételeit. Az ily szellemben szerkesztett vállalat számos jelles írt támogatta s nem csekély hatással volt arra, hogy népies lapjaink helyesebb úton kezdték haladni. Ön-maga Johnstone Vegytani képeit dolgozta át a vállalat számára, melyek később külön kiadásban is megjelentek. Mint a Pesti Napló tárczájának szerkesztője és a Budapesti Szemle alapítója még sokkal nagyobb hézagot akart pótolni, még érezhetőbb szükségletet kielégíteni. A magyar tudomány és irodalom meglehetősen szűk korlátok között mozgott. Inkább csak az úgynevezett hazai tu-

Nem szólunk mi arról, hogy valamely osztrák hadseregnek, mely nem a mai, voltak e bűnei, nem beszélünk arról, megérdemelte-e a hadsereg, hogy megsértessék, — habár azok, a kik e sértést szenvedték, valóban ártatlanok miatta. — Ha van, a mivel kiérdemelték, akkor azon cselekedetükért elítéli a jogállam másik faktora. A mig az állam él és van büntető ereje, egyformán meg-bünteti mindazokat, a kik bünt követtek el, s bűnnel a polgárnak nem szabad elégtételt venni a bűnért. Magyarország szentesített törvényeinek világos szavai szerint, ha valakit becsületében megsértettek, minden tekintet nélkül arra, meg-szolgált az illető a sértésre vagy se, bűn követett el. S a mint tudom azt, hogy a törvény keze sújt, ha agyonütöttem valakit, ép oly világos ténynek kell lennie, hogy ugyanazon sors vár reám, ha valakit becsületében üttöttem agyon.

Magyarországon ez nem így van. A szentesített törvények csak egyik részének alkalmazását bizta a törvényhozó testület a népre, s a nép már számtalan példa szerint teljességgel nem bír jogi érzékkel ahoz, hogy a saját kárára meg-zavart jogi rendet fentartsa.

Minden népnek az előhaladás fokához idomulnak jogi fogalmai is. Ázsiában, Afrikában természetes és jogos cselekvény emberhúst enni, embertársai elrab-lott javaiból élni. S fájdalom a magyar pusztán nem egy népdal dicsőíti a be-tyár-életet, nem egy bánatos nóta kell ki a törvény ellen, mely lánczra vetette a nyalka lóköztöt, s nem egy magyar lány szereti jobban a munkás pórnál a lopott jószágból élő szegény-legényt, csak az általa elkövetett büntényeknek merész, hősiess jellege legyen.

Kétségtelen, hogy e szomorú jelen-ségek a jogérzetnek zilált fejletlenségére vallanak, a rendezett állami élethez nem találó maradványai a nomád életnek. Olyan öreg hibák, melyek még a kultúra gyom-láló kezére várnak.

Hogy azonban a jogérzet még Bu-dapest városában is oly szerfelett gyenge lábon áll, az valóban megdöbbenő. Tör-vényhez folyamodni, igazságot követelni, közös joga minden polgárnak e hazában, s ha való is volna, a mi nem, hogy a kik ezen igazságot kérték, ellenségei a hazának, s idegen nemzet fia, akkor még inkább kötelességében állott volna a bu-dapesti esküdtszéknek pártatlanul szol-gáltatni igazságot.

dományokat vették s kevés tudomást vettünk a külföld mozgalmairól, vagy ha vettünk is, az holt töke maradt a nagy közönségre nézve. — Csengery mulhatatlan szűkségesnek tartotta, hogy valamely lap tárczája, vagy ha lehetséges, egy egész külön folyóirat mintegy közvetítő legyen egyfelől a tudomány és a művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom között s igyekezzék tájékoztatni a magyar olvasót mindazon eszmékről, melyek a szellemeket világszerte fog-lalkoztatják. E mellett a kritikai szellemet is ébreszteni kell egy a tudományban, mint az irodalomban. A Pesti Napló tárczája s később a Budapesti Szemle így lett ez irány képviselője. Csengery nemcsak az ösztönzésben, hanem a munkásságban is részt vett. A nálunk annyira elhanyagolt világtörténet felé vonta a közönség figyelmét. Nehány esszét írt az emberi művelődés történetéből Khina, India s Egyiptomról. Számos külföldi munkát ismertett vagy róluk írt essay-akat dolgozott át. Hazai történetírásainkat vizs-gálva, két dolog tűnt fel különösen előtte, amit károsnak tartott. Östörténetünk nyomozói Oro-kocsy s utóbb Horváth István nyomán, egészen áltudakra tévedtek s midőn módszerüket megtá-madták, egyszersmind helyes módszerre is rámu-tatni igyekeztek, mely nem egyes rokonhangzású szökből von merész következtetéseket, hanem szervezettel hasonlít össze, nem egyes vonások találkozásából ítélt a népek rokonságára, mellőzve olykor a lényeges eltéréseket, hanem agyszólva physiognomiát physiognomiával vet egybe. — Azt hitte továbbá, hogy az anyaggyűjtésnek egy nyomon kell haladni a földmunkával s itt az ideje, hogy az ókor remek példányait s az újabb nemzetek nagy történetíróit tűzvéni ki mintául, írónk is művészzel párosítsák a tudománnyal, mert ez csak művészi alakban válik va-lóban nemzeti közkinccsé. Ezért tanulmányokat

Hogy jog és rend legyen e hazában, hogy a bűnös bűnhődjék, nem politikai és nem pártkérdés. Ha a magyar bírósá-gok a budapesti esküdtszék példájára, politikai meggyőződésük szerint a pár-tok szerint vetnék a bűnöst börtönre vagy bocsátának szabadon, akkor ez országban nem volna többé jogrend és szabadság.

Jól ügyeljen Magyarország jó népe, veszedelmes lejtő az, a hová esküdtszé-kei léptek! A jogi uralom megszűnésével az anarchia kezdődik, s minden anarchia öngyilkosság. Am haladjon az úton, me-lyet neki szélbéli vezérei a Verhovayk stb. a paradicsomhoz vezető ösvénynek mutatnak, de faragja is meg egyszersmind a magyar nép előre sirjához a fejfat.

Ö Felsőége a legközelebbi csütörtökön vagy pénteken Budapesten legfelsőbb ki-hallgatást fog adni. Előjegyzések kedd-től fogva a cabinet irodában (budai kir. várak) eszközöltetnek. (Orsz. Ért.)

A horvát-határvidék beke-b-lezése tárgyában, mint az „Orsz. Ért.” érte-sül, az országgyűlés berekesztése után rövid idő mulva közzé tetetnek Ö Felsőégének a pol-gárosítást elrendelő legfőbb haduri nyílt paran-csa és a magyar királyi kéziratai, s a polgá-rostítás aztán nyomban togoanositatni fog.

A földmívelési miniszterium, mint az „Orsz. Ért.” írja, a szőlővessző kellő fejlé-dése idején a szőlőszeti vándortaná-rokat ismét szétküldeni szándékszik a borvi-dekbe, hogy a zöld oltásból gyakorlati okta-tást adjanak.

A szélbal és az oláhok. Közlebb-ről idéztük kétszer is az „Egyetértés”-nek, ná-lunk általános megbotránkoztatást keltő cikkeit, melyben a szélbal szövetségét ajánlotta fel, sa-ját szavai szerint, a „szelbi politikusoknak.” A „Függetlenség” szerdai száma nem jutott maig kezünkbe, hogy az általa a „Kelet” cikkére adott válaszhoz szólhassunk. Minthogy pedig a való igazság elötlöttünk minden pár-t-tekintetek felett áll, elkésve is közöl-jük a „Függetlenség” következő nyilatkozatát:

„Hogy mit írt az „Egyetértés”, az az „Egyetértés” dolga, de nem a párté, a mely nem emneziált e kérdésben, de nem is a párt sajtójáé, a melyből a mi hangunk tiltakozólag emelkedett ki. Az „Egyetértés” írhatott, a mint írt, de az, a mit írt, mint sok más az újabb időben, nemcsak a párt többségének helyeslé-sével nem találkozik, hanem biztosíthatjuk a „Kelet”-et, egyenest visszatefesszést szült. Ilyen visz-

kezdett írni a történetírás művészi oldaláról. A mint ő maga mondja, töredékes cikkek ezek a történetírás formájáról konkrét alakban: egy pár hazai történetíróknak mellett nagynevű külföldi történetírók jellemrajzai, a külföldi kiválóbb mű-bírái nézetekinek ismertetésével. E töredékes cik-kek azonban kiegészítik egymást. Feltüntetjük különösen a szépirodalom jótékony és káros ha-tását a történetírára s Polyb után kijelölük az a határt, mely a szépirodalmi művet elválasztja a történetírtől.

A Budapesti Szemle megalapításával Cse-ngerynek egyik hő vágya teljesült. A negyvenes évek elején Szalay és Eötvös indítottak egy ha-sonló tartalmu és című folyóiratot, de csak két kötetig vihették. Csengerynek sikerült tizenkét évig szerkeszteni a magáét. A régi Szemle dol-gozótársai csoportosultak körül: Eötvös, Szalay, Trefort, Lukács Móricz, azok a férfiak, a kik irodalmunkban először igyekeztek a politikát és tudományt, az életet és irodalmat szorosabb kap-csolatba hozni. E folyóirat mintegy központja volt a régebbi tudományos és irodalmi erőnek s az ifjabb tehetségek iskolája. Csengeryt sok-oldalu műveltség és kiváló ízlése épen alkal-massá tették egy ily folyóirat szerkesztésére. Megalapítai igyekezett a magyar essay-irodal-mat s ha eredetiekből nem telt, külföldieket for-dítottat vagy dolgoztatott át. Nem egy hallgató író szolgáltatt meg, nem egy tudóst vett reá, hogy a nagyközönségnek írjon. Magát Deákot is rábeszélte, hogy megírálja a Szemlében Luts-kaudi hírhedt munkáját, felajánlva egyszersmind segédkezését. Folyvást figyelemmel kísérve az európai tudományt és irodalom fejlődését, is-merve a miénk hézagait, irányt és tárgyat adott dolgozótársainak s felosztotta köztük a munkát. Több író terelt arra a térre, a melyen legin-kább helyén volt s némely folyóiratában megje-

szatesszést szülték, 4—5 ember kivételével, az egész pártban ama cikkek, melyeket a „Kelet” gonosz indulattal a pártnak rovására akar írni, hogy vakmerően és vadul használja fel azokat kortesfégyverül.”

Ezek szerint konstatáljuk mi is, hogy a miután a „Kelet” nem hagyta szó nélkül az „Egyetértés”-ben elkövetett árulást, akad a szélbal kebelében is töredék, melyet a „Függet-lenség” képvisel, a ki azt elutasítja magától. Ezt ugyanakkor kellett volna tenniük, mikor az „Egyetértés” cikke megjelent, de hát, a mi jó, soha sincs későn. Hogy azonban a „Független-ség” beszélhet-e az egész szélbal nevében, az más kérdés. Az ország és benne mi is az „Egyet-értés” ismeri a szélbal többségének organumát, az „Egyetértés” pedig e tárgyban kifejtett né-zetein semmit sem corrigált.

Hogy a fennebb idézettekén kívül a Ver-hovay-stylusból a „Kelet”-nek is jut egy kis iz-leltető, a mit mi egyszersen visszautasítunk, az magától értetődik.

Országgyűlés.

május 29. é.

A képviselőház vasárnapi ülésében a mező-csáti kerületben megválasztott Farkas Károly képviselő a szabályszerű 30 nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentetvén ki, megszavaz-tattak a múlt ülésben letárgyalt törvények vég-szerkesztőkben.

A kérvények 56 és 57. sorjegyzékének le-tárgyalása után az interpellációkra adtak az egyes-ministerek választ.

Szapáry Gyula pénzügyminiszter Simon Gyula azon interpellációjára, miszerint Mosony-megyében az adó végrehajtások feltűnéseinek, azt válaszolja, hogy ez iránt a szükséges intézkedéseket megtette.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter Tischer Vincze interpellációjára azt válaszolja, hogy a sepsői járásbírói hivatalnokok által a választási mozgalmakban elkövetett visszaélések-nek megállítását végett a kassai törvényszék el-nöksége úján már intézkedett és hogy jövőben is kész ezeknek megállítására a törvényes esz-közökkel intézkedni.

Ordódy Pal közm. és közl. miniszter Rohonczy Gedeonnak a kinkinda-bece-beckerek-i vasut'irant tett interpellációjára azt válaszolja, hogy a jövő ülésszak elején nem fog késni az erre vonatkozó törvényjavaslatot kiterjeszteni.

A ház az adott válaszokat tudomásul vette.

A jövő ülés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért. (O. É.)

lent essayból később egész könyv vált i.odal-munk diszére. — Az ötvenes és hatvanas évek-ben egyszerű szállása a magyar irodalom egyik főtáborhelyétől szolgált. Nem egyszer jöttek ösz-sze nála a kor legkiválóbb politikusi és írói. Egyetlen fénytűzés volt, hogy néha egy kis es-télyen fogadja mindazokat, a kiket különösen tisztelt vagy szeretett. A családélet ölen és bá-rátai társaságában kereste és találta örömét, vi-gaszát. Zárkózottsága ilyenkor megnyílt, ko-molysága feldertült. Hallgatag és hideg modora a rokon és ellenszenv erős érzéseit takarta. A részvét és ragaszkodás is inkább tettben nyilat-kozott nála, mint szóban. Nem könnyen ragad-ta el eszmé, tárgy és személy, de annál inkább ragaszkodott hozzá, ha megkedvelte. Meggon-dol volt, de erélyes, óvatos, de kitartó és kü-vetkezetes. Ismerték komolyságát, áldozatkész-ségét, sokat tartottak tehetségéről s örömet for-dultak hozzá bármely köztől.

Valóban 1850—1880. alig volt Magyaror-szágon nevezetesebb közművelődési vagy anyagi emelkedést célzó intézet vagy társulat, mely-nek megindításában, tervezésében vagy reform-lásában Csengery lényeges részt ne vett volna. Akadémiai, a gazdasági egyesület, a magyar földhitelintézet voltak különösen buzgósgának tárgyai. Az ötvenes évek végén, midőn akadé-miánk szabadabban mozoghatott, Csengery is élénkebb részt vett ügyeiben. Befolyt az ügy-rend újra dolgozásába, az ügyviteli szabályozta, több állandó bizottság szervezését indítványozta, s hírlapi cikkeivel folyvást élesztette az akadé-mia munkássága iránti részvétet a közönségben. Azelőtt a hírlapok keveset törődtek az akadé-miával, Csengery kezdte állandóan és rendsze-resen ismertetni az osztályok munkásságát; az-óta állandó rovat az akadémia hírlapjainkban. — Később 1867-ben alapsabályaink reformja,

Hirdetési díjak.

Egy négyzet ccentiméternyi tér ára 2 kr.
Bályegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hi-detéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenhof Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36.) Haasenstein & Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein & Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések fo-vételi irodája Budapest Szervitátor 3. sz.

Ügyviteli cikkeik

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A Z I T É L E T.

A Bartha-ügyben eddig nem volt köztölve a két tisztre szabott ítélet. Volt is rekrimináció érte elég. Ma szószerinti szövegében olvassuk a lapokban ez ítéletet, mely így hangzik:

„Cs. kir. helyőrségi törvény-szék Nagyszebenben. Az ő exciája Bauer Ferdinand altábornagy és hadparancsnok rendeletére összeült, felesküdt hadi törvényszék ítélete, Dienstl Ödön szombathelyi magyarországi születésű, 23 éves, katolikus, főhadnagy és Ristov Gusztáv leitmerici csehországi születésű, 20 éves, katolikus, nőtlen, volt alsó reáliskolai tanuló, hadnagy; mindketten a Henrik főherceg 51. sz. gyalogezredben, bevallják azon törvé-nyesen kinyomozott tényálladékok, hogy kur-bácscsal és kiköszörlt karddal fölfegyverkezve Bartha Miklós szerkesztőhöz mentek, hogy Dienstl ezt a korbácscsal megöltötte, s midőn Bartha védekezett, mindketten karddal mentek neki, ugy, hogy Bartha fején és testén több sebet kapván, súlyos sérüléseket szenvedett. A vádlot-tak tehát a kat. bünt. tvkv. 36, 92, 48, 125, 127 és 144. §§-ai s a hadügyminiszter 1868. decz. 22-iki 4554. sz. körrendelete alkalmazá-sával súlyos testi sértés büntetése miatt, két havi vizsgálati fogságukat a büntetésbe számítván, tiszti rangjuk elvesztésével 7—7 havi börtönre ítéltetnek, súlyosbítva minden második hónapban magános elzárattal. Bartha Miklós a megsebe-sített szerkesztő kártérítési igényeivel a polg. törv. könyv 1338—1340. §§-ai értelmében a rendes törvénykezes útjára utasítatik. — Kelt Nagyszebenben, 1881. jan. 27. (Aláírva) Fogler József hadn., Szabó Jenő hadnagy, Roschitz Li-pót főhadnagy, Pincez Károly főhadnagy, Fazölő Lajos kapitány, badoki Soós Károly őrnagy, mint elnök, dr. Sigora József őrnagy hadbíró. — Ez ítélet a törvény utján megerősítettik, ke-gyelem útján: tekintve a két elítelt ifjúságát és eddigi feddhetetlenségét, Dienstl Ödön főhad-nagnál, azonkívül a botrányhajlaszó sajónak és kir. tisztek ellen intézett folytonos gyűlöletes támadásai által előidézett és táplált egyes ke-délyizgalmat; továbbá Dienstl Ödön főhadnagy-nal, mivel ő igen jó minőségűnyi tablazattal bírt s a szegedi árvinél tett kiváló szolgálatát által a birodalmi hadügyminiszter dicsőő elisme-rését nyerte ki: a börtönbüntetés mindkettőnél hason tartalmu szigorú szabotagságra változtat-tatik, súlyosbítva két-két heti magán elzárattal-sal a büntetés elején és végén és Dienstl Ödön főhadnagnál a tiszti rang elvesztése is elen-gedtetik. Ez ítélet ezek szerint közzétendő. — Nagyszeben, 1881. febr. 5. Bauer Ferdinand altábornagy, hadparancsnok. — Az ítélet kibír-dettetett, érvénybe lépett és a büntetés ideje a mai napon megkezdődik. 1881. febr. 5. Sigora József es. kir. őrnagy hadbíró.”

pénzügyeink rendezése az ő indítványai szerint történt. Előbb igazgatótágnak, majd 1874-ben másodelnöknek választották; a könyvkidő vá-lalatainak eleitől fogva cinke volt s később a történeti bizottságnak is. Egyaránt szívén viselte akadémiánk szellemi és anyagi ügyeit s teljese-n át volt hatva annak kettős céljától, mely szo-rint egyaránt és együtt kell szolgálunk a tu-domány és nemzetiség érdekeit. A gazdasági egyesületben két oly nevezetes ügyben vett te-vékeny részt, melyek nagy befolyással voltak Magyarországi anyagi emelkedésére. — 1862-ben az egyesület megbízásából írta azt a több nyel-ven megjelent emlékiratot, mely először állapi-totta meg a magyar vasutálózatot, s a mely-nek kettős célja volt: egyfelől tájékoztatni a kül-földi tőkepenészeket a másúton nem nyilatkozható magyar közvéleményről, másfelől irányt adni a leendő magyar kormányoknak. Jóval előbb 1858-ban Lónyay Menyhértel együtt szerkesztette szintén a gazdasági egyesület emlékiratát a kor-mányhoz a magyar földhírtoki hitel állásáról. Midőn 1862-ben a földhírtokosok az emlékiratok szerint a magyar földhitelintézet alapítására men-tek át, Csengery dolgozta ki a hitelintézet alap-sabályait s ügyrendi s kezelési utasításait. Ugyan ő írta az igazgatóság megbízásából az ország-gyűléshez intézett emlékiratot. Az intézet létre-jöttével titkárra s később egyik igazgatójává választották s mindkét minőségben befolyt az ügyviteli tökéletesítésére s az egész intézet folvi-ragoztatására. Számos pénzügyi intézet élt ta-nácsával vagy kért tervet tőle. Készített magyar népbank tervet, mely az ország több részében életbe lépett. Eötvös felhívására ő dolgozta ki a pesti iparegyesület helyett egy országos ipar-egyesület tervét, kapcsolatban az iparmuseum-mal s országos czimpek biztosítá magyar jellemét. (Folyt. köv.)

TANÚGY.

Könyvismertetés.

Tornászati vezérfonal. Tanítók, tanítójelöltek és tornászok számára. Írták: Göhring Tótor és Józsa Menyhért tanítóképző-intézeti közép- és népiszkolai tanítók. A szerzők tulajdonára. Nyomatott Sopronban, Reichard és Litfassnál. 1880. Ára 1 frt.

Mióta a tornászat hazánkban általánosabb elterjedésnek örvend, s kivált a mióta az elemi népiszkolák és felső tanintézetekben, mint a nevelés egyik fontos tényezője, mellőzhetetlen eszköznek bizonyult, azóta több tornászati mű jelent meg, de a melyek nagyobb része vagy csak általános elvek fejtegetésével foglalkozik, vagy pedig gyakorlati használat tekintetében hiányosnak bizonyultak. Különösen pedig a népiszkolai tornászati rendszeres és célszerű kezelése tekintetében kellett tapasztalni azon hiányokat, melyek nélkül többet árthat, mint használhat a tanító a nevelés ügyének.

Ily körülmények között csak örömmel fogadhatjuk a fenn jelzett szerzők „Tornászati vezérfonal” című művét, mely kizárólag a népiszkolai tornászati ismeretét és módszertani kezelését foglalja magában. Lássuk azért annak tartalmát. Szerzők jelen művet három főcsoportra osztották; az első rész tartalmazza: a tornászati befolyását az egészségre, a lelkiállapotra a gyermek későbbi hadkötelezettségére; továbbá annak a falusi népiszkolákban üzendő tornagyakorlatok és azoknak kezelési módjáról. A második részben a szabadgyakorlatok vezényléséről adnak tájékoztató utasítást, a vezényszavakat németül is kiteszik; a különböző arcz és oldalsó és oszlopok felállításáról, a fordulatok, igazodás megtételéről. A 3. részben tárgyalják a csukló-szabadgyakorlatok leggyakoribb kivételét, állás, fekvés, menet, ugrás, futás közben, továbbá az összetett szabadgyakorlatok összeállítását és gyakorlását; a katonai rendgyakorlatokat, botgyakorlatokat és 22-féle tornajátékot. A 111-ik laptól a 122-ik lapjáig bezárólag füzeteket (Reigen) adnak, melyeket eddig egy tornakönyvben sem láttunk s a melyek pedig egy a kedély-képzés, mint az úgy megkedveltetés szempontjából igen előnyösnek bizonyultak be. Ezen füzetekhez a könyv hátsó részében 11 dal is mellékeltek, melyek könnyűségükkel fogva a népiszkolákban hamar betaníthatók. Végre 6 lapon igen sikerült ábrát mellékeltek a szabadgyakorlatok mikénti kivételére.

Az elősorolt tartalomról a mint kitűnik, szorgalmasan semmi omlás nincs téve, a mit csak helyesolni tudunk, mivel a még fejlődésben lévő népiszkolai növendékek gyöngye test-szervezetére a különben is nagyobb erőigénylő gyakorlatok — helytelenül alkalmazva — inkább ártalmas hatással lennének, mint haszonnal. Igen sok iskolában pedig a szorult anyagi viszonyok miatt éppen képtelenség szereket állítani be; már most ezért a növendékek ki legyenek zárva attól, hogy tornászati oktatásban részesüljenek? Hol elég tagás és alkalmas iskolai udvarral rendelkeznek, ott a tornászatot minden fennakadás nélkül taníthatni, mely tanításhoz jelen „tornászati vezérfonal” című tankönyv terjedelmes utasítást nyújt a tornatanítók számára.

A könyv nyelvezete ellen több helyen vol-

na kifogásolni valónk, de minthogy ezekre nézve a tanügyi lapok elég részletesen nyilatkoztak, mi csak azt hajlítjuk, hogy ezeket egy közölségi kiadásban szerzők igazítsák ki, minthogy azon hibák a különben igen hasznos és házagypótló könyvük rovására állanak ott helyenként. Ajánljuk a népiszkolai tornata írók és tanítóképző intézetek és tanügyi barátok figyelmébe szerzők e művét.

Kolozsvárt, 1881. május 28,

Ny. L.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Verhovay sajtópöre.

Azt a sajtópöret, melyet a hadügyminisztérium meghívásából, az állami főügyész indított Verhovay Gyula orsz. képviselő, a „Függetlenség” szerkesztője ellen, Bartha-ügyben írt két cikke miatt, — szombaton tárgyalták a Fortuna-ban. Az érdeklődés a pör iránt nagy volt, már 8 óra után megtelt a terem hallgatókkal. Közváltó Fekete Gyula. A vádlott védője Komjáthy Béla országgyűlési képviselő 9¹/₄ óráig foglalták el helyeiket, nemskora azután az esküdtek is megjelentek. A törvényszék tagjai voltak: elnök Kriszt János, bírák dr. Lasz József és Frenreisz István, jegyző Krenedics.

Az esküdtszék tagjai pedig a következők: Weisz Dávid, Márton Alajos, Benke Gyula, Tanos Imre, Beliczay Béla, Hegyi József, dr. Farkas Sándor, Blaustein József, Jandy László, Jungfer Gyula, Volkenberg Gyula, Eizele József, póttárog: Böler Vilmos és Henszelman Kálmán.

Krenedics jegyző felolvassa előbb a vádlevelét, aztán a két inkriminált cikket, az egyik a „Függetlenség” 1880. nov. 15-iki számában „Vérlezítő merénylet” címmel, a másik ugyanott az 1880. évi decz. 1. 333. számában „Farkas és bárán” címmel jelent meg. Verhovay Gyula a két cikket felolvassa után azokért a törvényelőtti felelősséget ismételt elvállalja s kijelenti, hogy a törvényszékhez benyújtott kérvényében kiemelt tanuk kihallgatásához erősen ragaszkodik. Az elnök felolvassa a megjelent tanuk neveit. Verhovay megjegyzi, hogy az egri zárlósértés ügyében különösen Urbán Venczel hadbíró és Krizsch József altábornagy kihallgatására lett volna kíváncsi, minthogy azonban éppen ezek meg nem jelentek, Verhovay úgy ezeknek, mint a többi elmaradt tanuknak újabb boidésért nem kívánja.

A tanu kihallgatások rendjére nézve az elnök kívánja, hogy a védő a kérdéseket a tanukhoz írásban tegye.

A vádló és védő e tárgyakban tartott beszédei után a törvényszék visszavonul és hosszas tanácskozás után elhatározza, hogy az 1867. május 17-én kelt miniszteri rendelet 53. §-a értelmében a védő kérdései az esküdtekkel először nem közölhetők s ha a védő a kérvényben jelzett kérdéseken kívül még más kérdéseket is óhajtat, akkor kérdéseit köteles írásban foglalni. A közváltó ismétli, hogy mivel a gértett fél tanu nem lehet, tiltakozik a tanuk kihallgatása ellen. Komjáthy azt kívánja, hogy a tanuk kihallgatását csak egészben tagadhajta meg, az egyes még csak teendő vallomásokra nézve előleges korlátozást állítani a törvényszéknek joga nincs. Eziránt a törvényszék újból visszavonul.

A törvényszék határozata ezen elvi kérdésben a következő: azon kötelek, mely a beidezett

katoná tanukat a vádló testülethez flúzi, kizárja azt a lehetőséget, hogy a vádlott részére s ezzel mintegy önmaguk ellen tanuskodhassanak: a katonatisztek tehát nem hallgattatnak ki.

A szünet után az elnök felszólítja a védőt, mely sorrendben óhajti a tanukat kihallgattatni. Erre nézve a vádlott úgy mint a védő részéről folytatott hosszabb vita után, mely miatt a törvényszék többször visszavonult határozathozatalra. A tanuk kihallgatásáról a védő lemond, — mert saját szavai szerint — kísérletei a törvényszék visszaautasító határozatát ugyis megörömekek s így legfeljebb az időt pazarolná.

Erre újabb szünet után délután 4 órakor a tárgyalás fonala ismét fölvetett. Kriszt elnök kijelenté, hogy a bizonyítási eljárás befejeztett, felszólítja Fekete Ödön kir. főügyész helyettesét, terjeszse elő vádbeszédét.

A kérdés az — egymond beszéde folyamában — szabad-e egyesek búnért az összesség homlokára sütni a kárhóztatás bélyegét? Igen vagy nem? —

A felelet, azt hiszem, csak tagadó lehet; s „igen” felelni, valóban annyit tenne, mint a társadalom minden tagjának legbecesebb, legfőbb vagyonát a becsületet, a rágalmazók s botránykeresők szabad zsákmányául engedni oda.

Vagy kérdem: ki az közöttünk, ki az — széles e házban, a ki a társadalmi hivatás — illetőleg foglalkozás olyan osztályához tartozik, melynek keretén belül, bűn nem követették el? — Nem napi renden van-e hogy itt egy iparos, ott közhivatalnok, emitt kereskedő, amott ügyvéd... és így tovább követ el büntetendő cselekményt? — Ámde jogosult volna-e azért egy ily bűnösnek alkalmából az egész kárt megmérgezni, s az egyestag bűnének szennyt az összesség jóhírnevére tapasztani s egyes résznek hibáimattaz egészet kárhóztatni jogtalanság, — célzatosan gyaláznipedig bűn, melyet társadalom megtorlása nélkül nem hagyhat? —

Vádlott Verhovay Gy. ur éppen ezt tette. — Az osztrák-magyar hadsereg két parányának, Ristov és Dinszt hadnagyoknak tudvalevő bűncselekménye alkalmából ugyanis, az egész hadsereg s összes tisztjeinek becsülete és jóhírneve ellen támadt s ezt oly súlyosan sértette meg, miként, ha arról volna szó: a két seb között melyik égetőbb? — százból kilencvenkilenc önzert ember, inkább a Dinszt és Rusztov kardcsapásainak, mint vádlott ur minősíthetetlen kifakadásainak vetné magát alá.

Elősorolva azután mindent, mit a Bartha eset alkalmával a Függetlenség mondott a hadseregről, így folytatja:

Nos, uraim! hát mi van, mi lehet még több, a mi tisztességes önzert ember becsületét sérteti? ... Mit mondhatni még egyebet egy katonára, egy hadseregre, egy alkotmányos állam hadseregének meggyalázására? ... Gyáva... gyilkos... sehonnai... zsoldosa a zsarnokságnak, irtó ellensége vértünknek, szabadságunknak, jólétünknek... gyűlöltje fajunknak... meggyalázója nemzeti fenségünk jelvényének... begyárolt mestere a polgárlésnek... csak a vérpad és akasztófa körül tud szolgálni... hóhérokat begyakorolni;... multja szennyel írott... jelenében a rabló... a gyilkos... a komisz, a vítézi érdem példányképe!... Nos, hát mit tudna még vádlott ur „korszakot átélő” képzelete

Harmadik fejezet.

H i u s á g.

A fentebb leírtak után napok, sőt hetek teltek el a nélkül, hogy Grahaméknál valami esemény adta volna elé magát. Roppant nagy hőség állt be, s nem rendeztek többé sétákat s kirándulásokat. Osborn hadnagyot más helyre tették át, a közeli városból Graham asszony s unoka hugai barátai, s ismerősei csak nem mind eltávoztak részint falura, részint fürdőre, s a vidék kihaltok tetszett reájok nézve. Isabella, ki sem hűségét, sem társaság hiányt nem tudott tűrni, mind bosszúsabb s ingerlékenyebb vált.

Azonban Kittyre nézve e nyári napok, nagy érdekel birtak.

Bruce ur ott maradt a szomszédban, naponta eljárt a házhoz, s nagy befolyást gyakorolt a fiatal leány külső megjelenésére, s boldogságára, mely a szerint változott, a mint neki szentelte figyelmét, vagy merőben elhanyagolta őt.

Nem csoda, ha a szegény leány néha szavába jött, megérteni oly ember lelkületét, kinek magavislete mindazok előtt megfelfelfetetlennek tűnhetett fel, kik indokai beavatva nem voltak. Miután Ben azt képzelte, hogy Gertrud idővel még is hajlandó leendő visszahódítani őt magának, őrizkedett szépelgését Kitty irányában annyira vinni, hogy az a Graham család szegény védenozét, ki elég merész volt visszautasítólóg bánni vele, néha komoly nyugtalanságba ejthetné.

(Folyt. köv.)

fültálmni becsületenitót, a mit inkriminált közleményeiben el nem mondott?!

Es a magyar nép „jogerzete” eltűné, megengedné azt, hogy valaki, házaja egyik törvényes intézményéről, védőrejáról, világhallatára imigyen nyilatkozzék? Rajta hagyna ezt a „lelküismeret és becsület befeketítésére odafoescentett foltot, éppen azon intézményen, melytől mindenek előtt az kivanja — sőt követeli — hogy önzerttel teljesítse hivatását, hogy szívvel-lelélekkel övé legyen, s hogy ismerje, tisztelje és ha kell életével is védje hazáját?!

Nem, uraim! Ugyanazon jogérzet, mely kérelhetetlenül elítéli az oly hűsöket, „a kik kettesével támadnak fogveresen egy védtelenre”: ugyanazon jogérzet elítéli az oly hűsöket is, a kik két ember hibája miatt ezerek becsületét gyalázzák le, s még az elégtételnek is utját akarják állni, „galázatos vereség előli futás”-nak nevezvén azt, hogy a sértett idején önök elő, a törvény nevében igazságos elégtételt kérni.

Nem, uraim, százszor nem!... az a magyar jogérzet, melyre nemzetünk jellemében oly bülszék vagyunk, mely hamisíthatja meg az igazság mértékét; nem vonhatja el senkitől a jogtalmat csupán azért, mert nem veres, hanem „zöldtollas” kalapot s nem carbonari-, hanem „katonaköpenyvet” visel. A becsület nem engedmény, vagy szabadság, melyet a politikai, avagy társadalmi elvrokonság ad, vesz, csóválgat és forog, tetszés szerinti, miként a köpenyvet; hanem olyan jog, illetőleg tulajdon, a melynek megsértését büntetéssel tanulja meg minden művelt állam törvénye.

„A ki valakiről olyan tényt állít, mely valódisága esetében azt, a kiről állítottat, közmegevetésnek tenné ki”: a rágalmazás, továbbá „a ki más ellen meggyalázó kifejezést használ”: a becsületértés vétségét követi el s — büntetendő”; így szól a mi törvényünk: a B. J. k. 258 és 261. §§.

Vádlott V. Gy. ur előbb felsorolt állításai, illetve kifejezései mind ilyenek.

Szolgáltatassanak tehát, t. Esküdt uraim, igazságot a törvény s az elfogulatlan magyar jogérzet értelmében!... Jelentsék ki — kérem — hogy vádlott V. Gy. ur, mint az elősorolt állítások és kifejezések szerzője, az osztrák-magyar közűs hadseregnek nyomtatvány által közzétett rágalmazása, és ugyanezen hadsereg és tisztikar becsületének, ugyanazon módon elküvetett megsértése vétségében — bűnös.”

Erre Komjáthy védő felelt. Beszédéből kiemeljük a következőket: Alig mult el néhány napja, hogy az ország a királypár nászát ünneplte. Nem egyesek érzelme volt ez, hanem az egész nemzet s minden kinek kötelessége a szeretetet a német és fejedelem közt megerősíteni; a ki ezt nem teszi, bünt követ el a nemzet ellen. Alkotmányunk visszaállításakor a nemzet felelde a multat és lemondott a hagyományos gyűlöletről. Fejtogeti ezután, hogy a nászünnepek alatt minden rendű bűnösnek megkegyelmeztek, csupán a sajtóvétség vádoltak nem kerültek azok közé. Ez annak a bizonyítéka, hogy bizonyos körök bizonyos célra következetesen törekzenek. Ezután elmondja, hogy századokon keresztül fiuról-fiura szállt a gyűlölet az osztrák hadsereg ellen, mert az se szívvel, se agyával, se származásával soha nem tartozott nemzetünkhez s nekünk csak fájdalokat, szerecsélenséget okozott.

Elnök többször figyelmezteti szólót, hogy a tárgytól netérjen el. — Beszédét Komjáthy így végzi:

Kijelenti, hogy ezt a támadást nem várta, ő csak az esküdtszéknek hódol, de ha a törvényszék minden bizonyítási eszközét megfosztja őt, egyszerűen csak arra hivatkozik, hogy az inkriminált tételek se becsületértést se rágalmazást nem tartalmaznak, mert teljesen igazak és jogosultak. Kiterjeszkedik ezután az egyes tételek boncolására s oly eredményre jut, hogy azokon sajtóvétség nincs, mert ha e cikkek szerzője bűnös, akkor bűnös az egész nemzet, mely így gondolkodik. Védence csak kötelességet teljesít, midőn a hadsereg ily szellemet megtámadta s az esküdtek a polgárság önzertét fogják diadalra juttatni, s a katonaság jobb részének elismerését kívívni, ha vádlottat fölmentik.

Komjáthy beszéde befejezése után a hallgatóság némely elemei megéjlenozték, mit az elnök megrovott.

A védő beszéde után Verhovay Gyula tett megjegyzéseket, majd Fekete Ödön közváltó szólott s elnök összegezi a vád- és védelem pontjait, a mi ellen senki kifogást nem emelvén, elnök a kérdéseket fölteszi.

A kérdések száma 10.

1. Foglaltatik-e a „Vérlezítő merénylet” felíratu Verhovay Gyula által aláírt s a „Függetlenség”-ben megjelent inkriminált közleményben a közűs hadsereg, illetve annak tisztikara mint törvényes intézmény ellen elküvetett s a btk. 258. §-ba ütköző rágalom? 2. Foglaltatik-e az említett cikkekben a btk. 261. §-ba ütköző becsületértés? 3. Foglaltatik-e a „Farkas és bárán” felíratu közleményben a btk. 258. §-ba ütköző rágalom? 4. Foglaltatik-e ezen cikkekben a btk. 261. §-ba ütköző becsületértés?

tés? 5. Szerzője-e Verhovay Gyula az 1. kérdésben körtlirt közleménynek? 6. Szerzője-e Verhovay a 3-ik kérdésben körtlirt közleménynek? 7. Vétkes-e Verhovay Gyula az 1. kérdésben körtlirt közlemény által elküvetett rágalmazás vétségében? 8. Vétkes-e Verhovay Gyula a 2. kérdésben körtlirt közlemény által elküvetett rágalmazás vétségében? 9. Vétkes-e Verhovay Gyula a 3. kérdésben körtlirt közlemény által elküvetett rágalmazás vétségében? 10. Vétkes-e Verhovay Gyula a 4. kérdésben körtlirt közlemény által elküvetett becsületértés vétségében?

Az esküdtszék visszavonult s egy órai tanácskozás után Volkenberg az esküdtszék megválasztott elnöke a következő ítéletet hirdette ki.

Az esküdtszék lelkiismeretes tanácskozás után az egyes kérdésekre a következőleg szavazott:

1. kérdés 2 igen, 10 nem.
2. „ 3 igen, 9 nem.
3. „ 2 igen, 10 nem.
4. „ 3 igen, 9 nem.
5. „ egyhangulag igen.
6. „ egyhangulag igen.
7. „ 2 igen, 10 nem.
8. „ 3 igen, 9 nem.
9. „ 2 igen, 10 nem.
10. „ 3 igen, 9 nem.

Az esküdtszék ennél fogva Verhovay Gyulát fölmentette.

Az elnök rövid tanácskozás után bíróság is fölmentettnek mondja ki Verhovayt és a vádló által fizetendő költségeket 695 frt 5 krban állapította meg. Ebből 115 frt Verhovay perköltsége és 580 frt 5 kr. a tanuké.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. május 30.

Helyi hírek.

— **Nemzeti színház.** Varga népszimlő a „Bácskai rezervisták” tegnap nagy közönséget gyűjtött a nyári színházba. Bizonyosan nem a kuszált szagototot miséjű darab — de a látványosságra való kiliatás vonzotta a közönséget. Alig, hogy ebben is megem zavarta az előadást az idő. A várbevétel rákettés, lármás tableaux-ja a színpadon kívül folyik le, de a szakadó sebes zápor miatt, majd le kellett mondani erről is. Az időre azonban szünetelt az eső. Mig a leluál vízecspepek a fedeleit kopogtaták, az előadók szavából is csak szorványosan lehetett érteni egy-egy szót, s ezt a szót is csak úgy, ha a nyári színikör rendes lakói a cikázó repkedő fecskék csicseregésükkel felhagyni sziveskedtek. Az Erkel által alkalmazott szép népdalokat Sziklay k. a. énekelte a riadó tapsokra megismételve mindegyiket. A közönség egyelőre úgy az előadásra, mint a látványosságokra jól mulatott. Sardon vigjátékáról a „Vajunk el” címűről szóló tudósításunk térszűke miatt holnap számunkra maradt.

— **Az Eötvös-alap** javára a kolozsvári gyűjtőbizottság által B-Hunyadon t. hó 28-án rendezett hangverseny — mint ottani leveleznök írja — kitűnően sikerült. A kaszinó termét a b-hunyadi mértő közönség, melynek díszes sorait a vidékről s Kolozsvárról is sokan szaporították, zsufoltság megtöltte, s a műsorozat minden egyes pontja után fölhangozott riadó éljenzések tanúsíták, hogy a műtél, melyben a rendező bizottság által fölkért közreműködők a közönséget rézesítették, ritkítja párját. A műsorozat első pontját, Mendelsóhntól „A jó kedvű vándor” a Kolozsvári Dalkör s a kolozsvári tanítótestület tagjaiból alakult férfiak, Gunosch Károlynak, a Polgári Dalkör érdemes karának vezetése alatt bravórral exequálta. Utána Várdi Miklós népdalai következtek, melyeket a közönség élvezettel hallgatott végig s megújratatta. Simai Rózália kisasszony zongorajátéka kezdődött ezután s a mértő közönség egyhangú ítélete szerint az egész hangverseny fénypontját ez képezte. Liszt Ferenc Rapodó hongroise-át, másodízben Tausig „March militairet” s a riadón felhangzó éljenzések után Zichy Géza egy piéce-et lélkéze oly művészi bevégeztséggel, a technika oly bámulatos tökélyével játszta, mely számára a hazai zongoraművészek sorában a legelső helyek egyikét biztosítja. Kiváló hatást tett Sch-r ur tenorszóloja és szépen művelt, érzelmes s szívet bódító hangjával. Résztvett ő a karénekekben is, s azok hatásáért is az érdem orszolánrésze őt illeti. Gabányi szavazata is (Petőfi örüllje zsidó dialectussal parodisálva) kitűnő volt s a derült hangulatba jött közönség éljenze csak akkor csillapult, midőn Gabányi, a közhajának engedve, még egy rövidke tréfás szavallattal kedveskedett. Palmany Ilka éneke is föl volt véve a programba, de közbejött rokedsége miatt e részlet elmaradt. A hangverseny a jótékony célra is szépen jövedelmezett s így a rendező bizottság buzgalma anyagi s szellemi siker koronázta. Hangverseny után a közönség fiatalabb része tánczra perdült s a mulatságuknak csak a késő éj vetett véget.

— **Az egyetem zárünnepélye,** melyen a kitűzött pályatetelek nyertesinek osztaltak ki a díjak, tegnap tartatott meg. Az ünnepély a szokásos elnöki megnyitó beszéddel vette kezdetét, a melyben arra a nevezetes hatású utalt a Rector, a melylyel az ily pályamunkák

Kidolgozása az önálló munkáikodók, gondolkodó népe az ifjú kezdőt illetőleg bir s az egyetem nevében a városnak köszönetet mondott, hogy alapítványával az ifjúságnak e nemesség és tudós törekvéseire alkalmat szolgáltatott. — Az elnöki megnyitót után dr. Óvári Kelemen a jogi kar e. i. dekanja olvasta nagybecsű s érdekes értekezését arról, hogy „milyen a jog szervezetének kifejlődési időszakában”, melyet a közönség mindvégig nagy érdekekkel hallgatott. — Ezután következett az ünnepély legédekesebb része: a pályadíjat nyert hallgatók jutalmazása. Egyetemünk hallgatóinak szorgalmáról és tudományos törekvéséről szép bizonyosságot tesz, hogy ez alkalommal 2065 firt osztott ki pályadíjat, tehát még egyszer annyi mint tavaly. Pályadíjnyertesek voltak a következők: Melczér Vilmos a Deák Ferenc emlékére tett alapítványból közjogi munkájáért 250 firtal; a jogi karból: Tutschek Boldor 80 firtal, Kőrösi József 50 firtal, K. Molnár Viktor 100 firtal, Vajna Gábor 120 firtal; az orvosokból: Laczkovics Lajos 75 firtal. Hűgyes Ferenc 60 firtal, Kovács N. Lajos két 50 firtos díjat nyert, Kortész János 50 firtal, Szentkirályi Géza 50 firtal, Batori Béla 50 firtal, Bikfalvi Károly 75 firtal, Nappendruk Kálmán 65 firtal, Pataki Jenő és Hirsch József nyilvános díszeset kapta; a bölcsészeti karból: Fejér Lajos 100 firtal, Finta Ferenc 50 firtal, Retteg Karoly 75 firtal, Jó Imre 100 firtal, Gerecz Páter 100 firtal, Breán Kázmér 50 firtal, Csűrös Pál 40 firtal, Barabás Ábel 75 firtal; a math. természettudományi karból: Gáspár János és Kőpe Dezső együtt 100 firtal ugyanők egy másik munkájukkal 50 firtal, Medgyesi Béla 50 firtal, Scharschmidt Gyula két díjat nyert 50—50 firtal és Székely Bendegúz 50 firtal. Ugyanez alkalommal adatott ki a Mártonffy-Koncz-féle alapítvány idei 91 firtnyi kamat ösztöndíjára Mártonffy Dezső hallgatónak, a K. Papp Miklós-féle alapítvány kamatöztöndijából pedig Jekkel Frigyes hallgatónak 50 firt és Pfeiffer Péter természetud. hallgatónak 50 firt adatott ki. — Az ünnepély ezután az elnök zárbeszédével s a jövő évre hirdetett pályafutások kiosztásával véget ért.

— **Szerencsétlenség a vasuton.** A tegnap Kolozsvárról kiindult gyorsvonat vonatvezetője Gyéres és Kocsárd között a sebesen haladó vonat lépcsőjéről olyan szerencsétlenül esett le, hogy azonnal szörnyen halt. A szegény embert Bölönyinek hívták s özvegye s három gyermeke siratja. Ma szállították az összeszűzött tetemet haza a szerencsétlenség színhelyéről.

— **Az iparos egyet. h.** A 22-ről elnapolt közgyűlést tegnap tartotta meg. Az elnöki megnyitót után olvastatott az igazgatóság jelentése az 1880/81-évről, mely jelentés szerint az alapító és tiszteletbeli tagokon kívül volt az egyletnek 253 rendes tagja. E jelentés a jegyzőkönyvek rövid kivonatával megismerteti az igazgatóság működését, a könyvtár állását és az egylet vagyoni helyzetét. A jelentést az igazgatóság ajánlatára a közgyűlés kinyomtatni határozta. A közgyűlés tárgysorozatának nevezetesebb részei, mik élénköb vitákra is alkalmat szolgáltattak, a következők voltak: az iparbizottsági szabályok, az egylet történetének megírása és id. Tömösváry Miklós indítványa az iparmúzeum és szakkönyvtár érdekében. A külön vegyes bizottsági szabályokat elfogadta s utasította igazgatóságot az ügyben a további lépése kereszttől vitelére. Az egylet történetére nézve elfogadta a közgyűlés a bíráló bizottság azon ajánlatát, hogy azt 150 firt tisztelet díjért megbízás utján eszközöltesse. Az iparmúzeum és szakkönyvtár érdekében tett indítvány kereszttől viteli módjának megalkotásával az igazgatóság bizatik meg. A tárgyalások végén elnök Benigni Samu megköszönte a kolozsvári iparos ságnak hat éven át tapasztalt megismerését bizalmát, kéjeleni közgyűlésnek, hogy az elnöki tisztelet bökros elfoglatlatsa miatt tovább semmi szín alatt el nem vállaltatja, ennek dacára közfelkiáltással újra megválasztott. Végül következett az új tisztségviselő megválasztása a következő eredményvel: alelnök lett id. Tömösváry Miklós, titkár Aranka Károly, jegyző Nemessányi Samu, pénztárnok Mamicza János, gazda Régeni György, könyvtárnok ifj. Tömösváry Miklós.

— **Vizbe fullt.** Molnár János dézmacsúter utca 14. sz. alatt lakott szőlőmunkást Bagaméri István külvárosi földész — ma reggel a Szamosra menő parorúdt — a vasuti hidon téjül halva huzta ki a Szamosból. Molnár János rézszege, házsárt természetű ember volt. Nem tudható, ha vajjon öngyilkos szándékából — vagy véletlen szerencsétlenségéből? Jalta halálát a Szamos hullámaiban. Hulláját kórházba szállították.

— **Időjárás.** Európában: A depressió (752—753) Magyarország közép táján, a nagy légnyomás (761—763) a kontinens északnyugati részében van. — Németországban különböző irányú gyenge szeleknél változó felhőzet mellett, meleg helyi esők és gyakori égi háboruk vannak. Hazánkban: Többnyire északi és északnyugati erős, helyenkint viharos szelek mellett a légnyomás alig változott a hőmérséklet általában

alább szállt. Az idő felhős, borus, alig napossal változó. Az ország minden részében számos, helyenkint jelentékeny mennyiségű esők voltak. — Részint zivatar, részint égiháború volt: Aradon, Besztercebányán, Csáktornán, Egerbe, Keszthelyen, Magyaróváron, Trencsében, Ungváron, és Zágrábban. Az o hó 21-én előrejelzett idő, boruló jellegével végéhez közeledik, s derült jelleget ölt. Külföldi táviratok délután közel egy óráig sem érkeztek. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Huzamos derülts mellett egyre kevesebb helyi esők és zivatrok következnek, szél csendesebb meleg napokkal.

Hazai hírek.

— **József főherczeg és Klotild f. g.** asszony újabb nagylelkűsége gyanánt azt jegyezhetjük fel, hogy a „Vöröskereszt”-egyletben alapítandó öt ágyhely költségeire ötezer forintot adakoztak. A közszereplő főherczeg és a jóteknység erényeit bőven gyakorló főherczegasszony ez újabb bőkezűsége csak növelendi azt a mély tiszteletet és mély ragaszkodást, a melyel országserzte mindenütt elhalmoztatnak.

— **József és László főherczegek.** Midőn József főherczeg és Klotild főherczegnő a trónörökspár menyegzőjére Bécsbe indultak, a fiatal József főherczeg s öccse László főherczeg korukat jellemző közvetlenséggel arra kérték szüleiket, hogy hadi irhasanakk Stefánia főherczegnőnek levelet, melyet a fenséges szülők czimzettnek átadandók lesznek. A kérés teljesítése megengedtetett s Holdházy apát lett a levélrás feletti feltétellel megbízva. József főherczeg aztán szépen ki is czirkalmazta a levél fogalmazványát s miután a tudós apát kifogásolni valót nem talált benne, az idősebb főherczeg letisztázta és mindkét növendék aláírta. Stefánia főherczegnő a bécsi város ünnepélyessége közepette is tudott magának annyi időt szakítani, hogy a kedves levelet — szintén magyar nyelven, — válaszzal viszonzozza, mely az apró főherczegeknek természetesen nagy örömet okozott.

— **Magyar pezsgő** a trónörökös asztalán: Rudolf trónörökös batározott kívánságához képest 19-ikén az udvari ebédhez 150 üveg „Kincsem” pezsgőt rendeltek meg Prückler Ignác budapesti pezsgőgyáronál. A megrendelés a főudvarmesteri hivatal által történt, Rudolf trónörökös élvezettel izelte meg a magyar gyártmányt s arról a legmélegebb elismeréssel nyilatkozott. Ennek folytán Prückler újabb megrendelést kapott az udvartól.

— **Értekezlet az orosz zsidók ügyében.** Wahrmann Mór országgyűlési képviselőnél pénteken délután több budapesti kiváló izraelita polgár értekezletet tartott az orosz zsidók ügyében. Jelen voltak Léway Henrik, Schosszberger Zsigmond, Neuvelt Ármán, Brill Miksa lovas, dr. Mezei Mór, Sváb Károly országgyűlési képviselő, dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő, dr. Hirschler Ignác, Tenczer Pál és Schweiger Márton. Az értekezlet azon módokat fölött tanácskozott, hogy mi módon lehetne segíteni az üldözött oroszországi hitorsosokon. Többen pénzbeli segélyt indítványoztak, mások a morális segítség adás mellett voltak s szeba jött az is, hogy e tárgyban interpellációt kellene intézni a képviselőházban. Ez indítványok közül azonban egy sem fogadtatott el, mivel a többség azon nézetben volt, hogy az oroszországi zsidókkal a magyarországiak nem tekinthetik magukat solidarisaknak, mivel ők magyar honpolgárok s nem akarják a zsidóságot nemzetközi felekezet színében feltüntetni. Ez értekezletnek ez okból nem történt megállapodás s ez ügyben legközelebb új értekezlet fog tartatni.

— **Bücsü-ebédek.** Budapesti tudósítónk írja: Oszlik a ház, az országgyűlés végét járja, s a bizottságok tagjai a hosszas és munkás együtt működés után bücsü lakomákkal válnak el egymástól, pártkülönbség nélkül elismerve a munkásságot, s egymás érdemeit. Ma este 5 órakor volt a pénzügyi bizottság bücsü lakomája marschallnál. Jelen volt az ebéden a bizottság minden tagja, s a lakoma igen kedélyes volt; a finánczerek oly kitünően mulattak, hogy eloszlik minden az ország saranyu pénzügyi állapotú iránt táplált aggodalmuk, a mit az ellenzék oly sürűn hangzottatott. Jelen voltak az ebéden Tisza Kálmán és Szapáry miniszterek is. Szontagh Pál (nográdi) a bizottság elnöke az ellenzéki tagokra emelt poharát, Wahrmann Mór Hegedűs Sándort életet, mint a bizottság fardóhatlan szorgalmu előadóját és munkását; az ellenzéki képviselők a kormánypártiakat életét, sőt egyik ellenzéki bizt. egyenesen azért emelt poharát, hogy a kormány minél tovább megmaradjon! Este 7 órakor az igazságszügyi miniszter tartotta lakomáját Pauler miniszter tiszteletére. (L.)

— **A kolozsmegyei** összes jegyző társak felhívatnak, hogy jövő hó 6-án a megyei gyűlésfűrdőn „Egeres közelében” alakuló egyletnek alapjává tartandó zártkörű táncvirgálmora kivétel nélkül jelenjenek meg. A „kolozsmegyei jegyzői egylet” nevében. Ábrahám Antal alelnök. Sándra György jegyző.

— **Régi emlékek.** Abból az alkalomból, hogy Rudolf trónörökös nevét „Rezső”-nek írta be a muzeum vendégkönyvébe s a lapok ez

idő óta őt e néven nevezik, egy „kiszolgált journalist” a „Napló”-ban felemlíti, hogy a Bach-korszakban is az Albert nevet kezdték használni „Albrecht” helyett a lapok, de a hirdeti Protmann ezt egyenesen megtiltotta. Hiában mentek a hirdapírok hozzá szótárral kezűben, hiában hívatkoztak arra, hogy az egykori Albrecht császárt a magyarok Albertnek hívták, s hogy az Albert név a magyarban szintugy, mint a angolban, francziában, csak annyi mint a németben Albrecht: nem használt semmit. A rendőrség akkor a nyelvannak is parancsolt. „Igy orszákolta be — folytatja — Bach ur kormányzata az Albrecht nevet a magyar nyelvbe s a szokás hatalmának a bizonyítéka, hogy ez idegen csemete a Bach-rendszer tönkrojtása után is, midőn már Protman ur jupiterkedése fölöttünk régen megszűnt, mind mai napig ott virít mind a hirdapokban, mint a budai Albrecht ut házorain, önálló gondolkodásunknak és nyelvünknek nem nagy dicsőségére.”

— **A postaigazgatóság** következőket hirdeti: Hunyadmegye területén Várhelyen f. é. június 1-én új postahivatalt lép életbe, mely összerakottatását hetenként négy szerközlekedő szerközlekedő postajárat által Hátzszeggel nyerendi. Kézbesítési területét: Alsó- s Felső-Banczár, Bukova, Zajkán, Banczines, Várhely, Klopótiva, Hobitza—Várhely, Nagy- és Kis-Osztro, Brázova, Nagy- és Kis-Pestény helységei képezik. E postahivatal a kitűzött naplót fogva levél és kocsi postai küldemények felvétele és kiadásával, 200 firtig terjedő bel és 75 firtig terjedő külföldi (Németország, Helgolánd, Schweiz) utánvételekkel megközi, 100 firtig terjedő utánvételi jegyek kezelésével, az Osztrák Magyar- Németország, Helgolánd, Franciaország, Algír, Luxemburg, — szország, Schweiz, Belgium, Németalföld és Észak-Amerika egyesült államaiba 200 firtig terjedő utalványok felvétele és kiadásával van megbízva. Nagy-Szeben, 1881. május 26-án. A m. kir. postaigazgató Follért.

— **A felső-bajomi** postahivatal f. évi június 1-ével megnyitvatván, augusztus hó végéig Felső-Bajom és Medgyes közt naponta küldőncz kocsi postajárat rendeztetik be. A menetrend következő: Indulás Medgyesről reggeli 6 óra 30 perc, érkezés Felső-Bajomra reggeli 7 óra 30 perc. Indulás Felső-Bajomból d. u. 4 óra, érkezés Medgyesre d. u. 5 óra. Mi ezennel közbírré tétetik. Nagyszeben, 1881. május 28. Follért.

— **A postaigazgatóság** a következő hirdetményt teszi közzé: Az elpataki postahivatal folyó évi június hó 1-ével működését megkezdén, ezen időponttól fogva a Földvár- és Sepsi-Szent-György közt fennálló lovas postajárat kocsi küldőncz postajáratra változtatik, mely Földváron az elindításnál a Czegléd-brassói 204 számú személy-vonattal, a visszaérkezésnél pedig a Predeal és Czegléd közt közlekedő 201 illetve 202 számú gyors vonatokkal álland csatlakozásban. Ezen postajáratnál mindennemű levél és kocsi postai küldemények esetleg utazók is szállíthatnak. A menetrend következő: Földvár és Előpatak között: Indulás: Földvárról, d. e. 10 óra 30 perc. Érkezés: Előpatakra, déli 12 órakor. Indulás: Előpatakról, déli 12 ó. 30 p. Érkezés: Földvárra, d. u. 2 órakor. Sepsis-Szent-György- és Előpatak között: Indulás: Sepsis-Szent-Györgyről d. e. 10 ó. 30 p. Érkezés: Előpatakra d. e. 11 óra 30 p. Indulás: Előpatakról déli 12 óra 15 p. Érkezés: Sepsis-Szent-Györgyre d. u. 1 ó. 15 p. Mi ezennel közbírré tétetik. Nagy-Szeben, 1881. május hó 24-én. A magy. kir. postaigazgató: Follért.

— **Pályázat** nyitattik postatiszti esetleg postahivatalt gyakorolni állomásra a nagyszebeni postakertületben 300 firt biztosíték mellett, 600 firt fizetés és 100 firt lakpénz, illetőleg 300 forint segélydíjjal. Kérvények három hét alatt a nagyszebeni postaigazgatósághoz intézendők; továbbá postamesteri állomásra Alvinczen (Alsó-Fehér-megye) tiszti szerződés és 100 firt készpénzbeli biztosíték letétele mellett. Évi járandóság: 220 firt fizetés, 40 firt irodai és 540 firt szállítási átalány. A kérvények három hét alatt a nagyszebeni postaigazgatósághoz intézendők és végül több postahivatali szolgálat állomásra a nagyszebeni postakertületben 100 firt biztosíték mellett 300 firt évi bér, 60 firt lakpénz és szolgálati utónnyel természetben. Az 1873 évi II-ik törvényezik értelmében felszerelt folyamodványok hat hét alatt a nagyszebeni postaigazgatósághoz intézendők.

Vegyes hírek.

— **Derék katoná.** Viktoria angol királynő a napokban John Joseph Farmer káplárt a Viktoria-keresztrel, katonák számára a legmagasabb érdemrenddel, tüntette ki. Farmer a legutóbbi, az angol tegeverekre oly végzetes boérháború csatája alatt azon hely fölött, hová az angol sebesülteket vitték, magásra tartotta az óvó fehér lobogót, mindaddig, a míg karját keresztül lötték; akkor balkezébe vette a zászlót, s egy tartotta magásra, míg egy golyó keresztül furta azt is. S e tetteért részesült most kitüntetésben.

— **Az orosz csár** házi életéből. Bécsbe érkező tudósítások szerint III. Sándor csár Gatschinában csendes egyhanguságban tölti idejét.

A minden oroszok hatalmas csárja igen jól érzi magát e visszavonultságban, a gyermekei és azok játszótársai körében tölti a nap nagy részét. Együtt tornász és játszik velük, majd meg nagy sétákat tesz a park utain. Mégis úgy hirdik, hogy csupán a változatosság kedvéért az udvar közelebb Péterhofba költözik át, a hol tágabb helyiségek állván rendelkezésre, az eddig a legszükségesebbre redukált udvartartás nagyobbitása is lehetséges leend. Ama hírek, mintha az udvar néhány hétre Moszkvába szándékoznék költözni, valószínűleg csak azon czélból híreszteltetnek, hogy ez által a figyelem Péterhofról elfordítsassék. Tény az mindenesetre, hogy az udvarhoz közel álló egyének a péterhofi nyaralókat tömeges számban kibérelték. A péterhofi park nagy része elzáratott, rengeteg sok katonaság rendeltetett oda és nagy számú rendőrsapokat lepték el a vidéket. Mindeme jelek arra mutatnak, hogy az udvar legközelebb Péterhofba költözik.

CSARNOK.

Szereltem és fogfájás.
(Szomorosz.)
Saphir után.

Szerlem és fogfájás! — Kimondhatlan két fájó érzés azoknak kik érzik. Jelentéktelen dolog azoknak, kik e két betegséget nem ismerik.

— Mi baja X nek Y-nak?

— Fogfáj! — Szerelmes!

— Ha csak ennyi az egész — csekélység.

Szót sem érdemel.

Ez az általános vélemény a szereltem és fogfájásról.

Ha valaki szereltemben vagy fogfájásban szenved, a család valamennyi tagja bizonyára tudni fog valamely „csalhatlan” gyógyszer. A papa így szól: „közönséges csusz, elmulik magától.” A nagybácsi tapasztalt véleménye: egyszerű meghülés, melegen kell tartani. „A guvernante kipróbált tanácsa azt ajánlja: „nem kell reá gondolni az a legokosabb.” A nagynéni tekintélyes bölcsősége azt tanácsolja: „vétesd ki és tétesd helyébe mást.” Az okos szomszéd pedig azt javasolja „dugd be mind a két füledet, ez biztosan használ.”

Szóval, nincs a világon egy oly tudatlan ember sem, ki a szereltem és a fogfájás ellen bár egy csalhatlan gyógyszert ne üsmerno. Legtöbb gyógyszert tudnak, szereltem és fogfájás ellen főképen tisztesseges öreg matronák és galád vén bűnösök. Ők elvesztett fogaik és kihűlt szerelmök miatt, sem egyik, sem másik betegségre, már nem eshetnek. Mindazon elvirágzott és kiélt emberek, kiknek fogai a sok édességtől elhullott, szívük pedig a tulságos forró, emésztt lángok martaléka lett, nem hisznek többé sem az ép fogak fájdalmában, sem az égő szívek lángjában.

Szereltem és fogfájás igen sok tekintetben hasonlítanak egymáshoz. Leg főképen közös sajátsága mind a két kóragnak, hogy mindkét fájdalom legkivált éjnek idején lepi meg az embert. Ilyenkor aztán örülteként tombolva járunk, kelünk, vagy pedig alom járóként szeretnénk a falra mászni.

De vajjon, melyik érzés erősebb? A szereltem-e vagy a fogfájás?

Ha mindkét betegség egyszerre lepi meg az embert, vajjon, melyik fájdalom kerekedik felül?

Lássuk.

B... ben a pelikán és szarka utoza sarkán a harmadik emelet szerény kis szobájában lakott egy szerelmes író. Az én csekélyegem. Az átelleni sarokház második emeletén Ő. Egy érdemud Justizráth szerelmes leánya. Eny nyit árulhatok el csupán személyes viszonyaink és társadalmi állásunkról. És még csak is azt tehetem hozzá, hogy az én „Ő”-m igen nagy mértékben szerette a fénytűzést, és rendkívül adag feltékenységgel volt megáldva. Ez történelmi nevezetesség és a dologhoz tartozik.

A fénytűzés a financiaiális kamrában, a feltékenység a szívkamrában tesz róvást. A fénytűzés páva: Minél öregebb annál gyengébb. A feltékenység pedig valóóság krokodil. Minél vénebb annál erősebb.

De vajjon, melyik erősebb, ha egy és ugyanazon időben lepi meg az embert. A fénytűzés-e vagy a feltékenység?

Lássuk.

(Foly. köv.)

A

„Kelet” magántáviratai.
(Magyar távirati iroda.)

Budapest, május 30. A király csü-törtökön, vagy pénteken a budai várakban kihallgatást ad; bejegyzések keddtől a cabinet irodájában eszközölhetők Budán.

Nagy-Bánya, május 30. A Lendvay emléktábla leleplezési ünnepélye tegnap fényesen sikerült; Pap Zsigmond felolvasott, Teleky Jókai költeményét szavalta, nagy hatással; nemzeti színház, népszínház, irói-kör, szatmári műkedvelők, bányai hölgyek koszorút hoztak. Közében felkö-

szüntések voltak a királyi és trónörökös párra. Délután bányák megszemlélése, este műkedvelői előadás, utánna bál.

Sátoralja-Ujhely, május 30. A kiállítás folytón számosan látogatják, a bizottság tegnap megkezdte működését, bírálván a cséplőgépeket. Az eredmény még ismeretlen. Délután ekeverseny. A vásárlás eredményesen foly. Kiállított 176 gép, 50 iparcikk, 7 termény műgazdasági, 47 ló, 62 szarvasmarha, 85 juh és 63 sertés.

Bécs, május 30. A közgazdasági bizottság a német szerződést tárgyalván, a kereskedelmi miniszter kijelenté, hogy a kikészítési vámkokat decz. 31-ig nem szállítja le, azután a belipar védelmére vagy emeli, vagy megszünteti a kikészítési eljárást. Marhakivitelre, bár Magyarországgal egyetértés van, nem kaphattak engedményt a német kormánytól; vívmány a határforgalom némi könnyítése a Magyarországgal való differenciákra, mondja a miniszter, hogy még felfogásnak sincs helye, minthogy a kikészítési eljárásra a fennálló határozatok megszüntetése után a vámtariffa korlátlanul életbe lépjen. A szerződés elfogadtatott.

Pétervár, május 30. Ignatiew által az adók jobb felosztását célzóan között intézkedések foganatosítottak.

Budapest, május 30. A képviselőház elfogadta a vasutak és csatornák összpontosított telekkönyvezéséről szóló törvényt módosító javaslatot. A kérvények sorjegyzkére vonatkozó bizottsági vélemények elfogadása után, a ház hozzájárult az igazságszügyi bizottság kérelméhez, hogy a védrendtartásról s polgári házasságról szóló javaslatok tárgyalása alól a bizottság felmentessék, tehát a napirendről levették.

A főrendi házban tárgyalta javaslatok szentesítés alá terjesztetnek. A főrendi ház elfogadta a Tiszavízgyűlési armenesítésére érdekében teendő intézkedésekről a közlekedési miniszterium részére szükséges póthitelről, a szegedi törvényezési épületéről, Nagybritanniával az inséges tengereszek segélyezése iránti egyezményről, a Német birodalommal való kereskedelmi viszonyoknak rendezéséről és. Duna szabályozási munkák folytatásáról szóló tjavaslatokat.

Prága, május 30. A helytartóság tudatja, hogy a trónörökös pár közvetlen Pünkösöd után érkezik oda.

London, május 30. Galvay grófságból Agrarius gyilkosságot, jelentenek. Az indiai kormány ellen mondása dacára utasított Pisin völgyének kiűrtésére. Ovetta lesz a végső határ.

Cahors maj. 30. A dijak kiosztásánál Gambetta azt mondá: kik a modern demokrátiát rendíthetetlen alakra kívánják fektetni, főgondot fordítanak a földmivelő lakosságra. Soha kormány annyi ígéretet nem teljesített, mint a mostani, a földadó nem lesz állítható, de a vicinális vasutak és tulterhelt kőzések dotatíójának szaporításával az utóbbiak sorba lendülhet.

Konstantinápoly, május 28. A „Pol. Corr.”-nek jelentik, hogy a szultán parancsot adott, hogy Abdul Aziz szultán meggyilkoltatásával vádolt Mehemed Ruschdi basa, ki jelenleg Kis-Ázsiában betegon fekszik, Midhat basával együtt Konstantinápolyba hozassák. — A porta Sándor bolgar fejedelem eljárását helyesli. — Corti grófnak még nem sikerült ama fiatal olasz nő kiadását kereszttől vinni.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

BÉKÉSVY KÁROLY.

NYILTTÉR.)*

Érdekes

id. Heckscher Samunak Hamburgban a mai számban megjelent szerencse-hirdetése. E ház az itt és a viéken elért nyere-mények pontos és titoktartó kifűzetése által oly jó hirt szerzett magának, hogy a mai hirdetésére már e helyen is mindenkit figyelmeztettünk.

AMERIKAI FOGORVOS, FOGMŰVÉSZ

PERL JÓZSEF

American Dentist Dr. of Dental Surgery. Amerikában kiképzett plombeur, körutjáról hazakerkezett.

Rendel d. e. 9-től 12-ig d. u. 2-től 5 óráig. Fogorvosi műterem tőter 26 sz.

Saját készítményű elismert kitűnő Szájvíz és Fogpora kapható Kolozsvárt: Dr. Hintz György gyógyszerárban, Csapó Sándor, Dietrich S. és Gergely Ferencz uraknál. M.-Vásárhelyt: Huttlesz Károly unál. Gy.-Fehérvárt: Csiki Imre unál. Ára egy üveg Szájvíznek 1 firt. 1 doboz fogpornak 60 kr. 292 2—6

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Hirdetmény.

Gabud község határán levő közhelyek elkülönítése ügyében, az előmunkálatok megkezdése és mérnök bevezetése és a képviselőt rendezése végett tárgyalási határnapul az 1881. évi július hó 6-ik napja d. e. 9 órája tüzetik ki irt község előjárósága irodájában, melyre az összes érdekelt oly hozzáadással idéztetnek, hogy meg nem jelenésük az eljárás folyamatát akadályozni nem fogja.

A gyulafehérvári kir. törvényszék urbéri bíróságától 1881. évi május hó 23-án.

Zsakó István,
eljáró bír.

(290) 3—3

Sz. 382—1881.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1881 évi Május hó 17 én kelt 3541. számú rendeletével a Héjjas falva-Csik-gyimesi államut 63-64. Klm. szakaszán lévő 149 sz. Kék-viz-pataki hidépítést és kapcsolatos ütemelés helyreállítását 1581 frt 52 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából 1881-évi június hó 20-ik napjának d. e. 10 órája az Udvarhely megyei [m. kir.] államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati vesenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 50%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10. órájáig a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkeztek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Sz. Udvarhely 1881 Május hó 24 én
(293)

1—3

Sz. 1405—1881

polg.

Hirdetmény.

Udvarhelymegyéhez tartozó Szent-Mihály községe határa tagosítása ügyében a képviselőt rendezése, a költség előirányzat elkészítése és esetleg a mérnöki pótszerződés megkötése végett határnapul 1881. június 27-én 9 órája d. e. Sztmhály községében a község házához tüzetett ki, melyre az összes érdekelt megidéztetnek.

Mi is oly figyelmeztetéssel tétetik közhírre, hogy az egyéni képviselőre jogosított nagyobb birtokokok, kötelesek egy a helységben vagy a törvényszék területén lakó, meghatalmazottat nevezni, a mit ha elmulasztanak a bírói határozatok külön kézbesítésére igényt nem tarthatnak.

A kir. törvényszék nevében
Sz. Udvarhelyt, 1881. május 21-én.

Ilyes Ferencz,
k. t. sz. bír.

(296)

1—1

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvártt, a Redoutte (vigadó) épületében.
Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen szakmába vágó cikkeknek nagy raktára.

Főraktára nádfontu fa- és vaskeretű butoroknak.

Dus választék Paszomány munkákban, vég vagy meter számra.

Különböző nagyságu lószőr madrácz és szőnyegek választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint raktáromban mindenemü asztalos, esztergályos és kárpitos munkák a francia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők; minden szakmába vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, úgy szintén oeska butorokat átalakítok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükrök, butorkelmék, ág- és asz-
talterítőkölből a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangu menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berendezéseket és végül butor himzéseket a legutányosabb árakban felelősség mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb cikkeit a n. érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi éveken át engem megfizető bizalmokra ezentul is érdemesíteni

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436)

62—100

A sz. fehérvári
kiállítási
érem.

Figyelemreméltó!

A deési
kiállítási
érem.

Feketeerdői üvegyár

erdélyi főraktára Kolozsvártt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindenemü közönséges fuvott-
ugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály
metszett üveget, rosolis-, sör- és borivó garnitúrákat
gyógyszertári újabb mintájú üvegeket
ajánlja továbbá:

kül- és belföldi közönséges
valamint

belgiai Solintáblait

hazai és csehországi porezellán és kőedényt,
bécsi lámpa nagyraktár.

Tükröket, arany és diszes fa-keretben.
Első kolozsvári

üvegmetező műhely,

ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helytől

Hunwald Lipót,

41—52

(279)

B. Magyar-uteza 4. sz.

Egy nagyobb jószág kerestetik

megvételre legelőbb **150.000 frton**, Magyarország éjszaki részében. Erdélyben, Horvát vagy Tótországban. Megkívántató kellek: egy kastély legalább 15 lakszobával, egészséges fekvés, jó ivóvíz és jó vadászati vidék.
Ajánlatokat elfogad H. R. 175, ezimallat **HASENSTEIN** és **VOGLER**
hirdetési irodája Prágában. (272) 2—3

XX

Szer a nedves fal és fal gombák ellen.

Az én Dr. H. Zereners-féle **Antimerulon** szerem az egyedüli legbiztosabb szer a fal gombák, rothadás, gyárak és borpincekbeni gomba-képződés ellen. Nékülözhetetlen minden fanemitek impregnálásánál.

Együttal ajánlom idő és tűzálló **vízfestékeimet.**

Solid anyagára üzletek (Drogueria) raktárral kerestetnek.

GUSTAV SCHALLEHN,
veggy-gyára Bécs X. kerület. (260) 3—6

Rumburgi szövetek

(garantírozott valódi lenvászon.)

a legszebb nyári fehérített minőség,
Mollnos és Domestica durván és fehéritve. Fehér
czérna vázon, Wassertuch, Callico, fehér vá-
szon. Crea, czérna vázon, Gradl, len vázon
zsebkendőknék; Oxford ingszövetek.

CHIFFONOKAT

ajánlja a legolcsóbb raktári áron

J. B. Teutsch Segesvártt.

Külön megrendelések az összeg utánvétele mellett
gyorsan teljesíttetnek (100) 4—*

Nagyobb megrendelések a vasuthoz ingyen
szállítással kedvezményeztetnek.

Csomagolásért semmi nem számítatik.

Minden faj és szélességben található raktáron.

Ö császári fensége Rudolf trónörökösnek fenséges arájával Stefánia
főhercegasszonnyal május 10-én megtartott

Esküvői ünnepélyek

alkalmából a birodalom legtekintélyesebb és elősmert legsolidabb kereskedői és
iparossai egyestlen elhatározták, hogy az egész föld lakosságát ez örömnaphan
részteltessék és eme emlékeztetés nap örök emlékére ama nap nevezetességét a föld
minden rétegén megörökítsék s jövő unokák számára is fentartsák. Mindenki, a
ki az alábbi címre posta utalvánnyal,

csak is 1 frtnyi

csékély összeget beküld, vagy akár postautánvétellel is kaphat következő

emlékeket és ajándékokat.

Egy remek aranyozott esküvői medalliont melyen a magas mátká-
pár jól sikerült arcképe művészi kivitelben díszlik.

Egy legfinomabb double arany óraláncot mely minden időben

valódi aranyként szépen megmarad, férfiak vagy nők számára.

Egy garnitúr ing és manchette gombokat divatos és tartós

alakban.

Egy pár remek fülbevalót utánzótt drágakövekkel.

Egy medalliont Stefánia főhercegnő jól talált miniatúr areképével.

Egy gyűrűt, férfi vagy női gyűrűt, a kedvelt double aranyból, mely

mindig valódi aranynak látszik többféle utánzótt drágakövekkel.

Mind eme tárgyak élénk színű dobozban elesomagolva 1 frtért meg-
szerezhetők.

A csomagolás díjtalan.

Figyelemztetés: Mintán a kereskedők szakírodája két hónap óta, megren-
delésekkel tulságosan el van halmazva kéretnek a megrendeléseket kizárólag csak
is a következő címre küldeni,

(292)

2—2

Osztrák áruk raktára

Bécs Rudolfsheim Fischergasse 43. a csillaghoz.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

E sorshuzás
főnyereménye
esetl.
400,000 márka

Szerencse jelentés.

A
nyereményekért
jót áll
az állam.

Meghívás részvételre a hamburgi állam által biztosított nagy pénzsorsolás
nyeremény-esélyeiben
a melyben 9 millió 600.000 márkánál több biztosan nyerhető
Ezen előnyös pénzsorsolás, mely természetleg csak 100,000 sors-
jeggyel bír; nyereményei a következők, t. i.

A legnagyobb nyeremény esetleg, 400,000 márka.

Dij . . .	250,000 márka	5 nyeremény á 4000 márka
1 nyeremény .	150,000 márka	105 nyeremény á 3000 márka
1 nyeremény .	100,000 márka	263 nyeremény á 2000 márka
1 nyeremény .	75,000 márka	12 nyeremény á 1500 márka
1 nyeremény .	50,000 márka	2 nyeremény á 1200 márka
2 nyeremény á	40,000 márka	631 nyeremény á 1000 márka
3 nyeremény á	30,000 márka	873 nyeremény á 500 márka
4 nyeremény á	25,000 márka	1050 nyeremény á 300 márka
2 nyeremény á	20,000 márka	60 nyeremény á 200 márka
12 nyeremény á	15,000 márka	100 nyeremény á 150 márka
1 nyeremény á	12,000 márka	28,860 nyeremény á 138 márka
24 nyeremény a	10,000 márka	3900 nyeremény á 124 márka
5 nyeremény á	8,000 márka	75 nyeremény á 100 márka
3 nyeremény á	6,000 márka	7800 nyeremény á 94 és 67 m.
54 nyeremény á	5,000 márka	7850 nyeremény á 40 és 20 m.

és ezek kevés hó alatt 7 osztályban fognak biztosan eldőlni.
Az első nyeremény-huzás hivatalosan
15 és 16 juniusra

van megállítva és ezen első huzásra
az egész eredeti sorsjegy ára csak 3 forint 50 kr. o. ért.
a fél eredeti sorsjegy ára csak 1 forint 75 kr. o. ért.
a negyed eredeti sorsjegy ára csak 88 kr. o. ért.
és én ezen az állam által biztosított eredeti sorsjegye-
ket (nem tiltott igérvényeket), az árak bérmentes beküldése
mellett még a legtávolabb vidékekre is megküldöm.
A résztvevők mindegyike eredeti sorsjegye mellett megkapja
tőlem az állam czimerrrel ellátott eredeti tervet ingyen és a
huzás után a hivatalos kisorsolási lajstromot azonnal minden felszó-
lítás nélkül.

A nyeremények kifizetését és szétküldését
egyenesen az érdekelt kezéhez pontosan és szigorú titoktar-
tással teljesítem.
Megrendelések egyszerűen postai utalvánnyal
vagy ajánlott levélben történhetnek.
Tessék tehát a megrendelésekkel bizalmasan
id. Heckscher Samu,
bankár és váltó irodájához Hamburgban fordulni.
(282) 1—1

NYUJTSUNK KEZET A SZERENCSENEK!

400,000 márk

főnyereményre kedvező alkalmat nyújt az állam által helyben hagyott és biztosított legújabb nagymérvű sorsjáték

Ezen legújabb terv szerint berendezett sorsjáték azon előnnyel bír, hogy ne-
hány hó alatt 7 huzása 51,700 nyereménynek biztos kihuzása történik, melyek közt
400,000 márk főnyeremény. Azonkívül még a következő nyeremények vannak u. m.:

1 nyeremény 250,000 márk.	1 nyeremény 12,000 márk
1 " 150,000 " 24 " 10,000 "	
1 " 100,000 " 5 " 8,000 "	
1 " 75,000 " 54 " 5,000 "	
1 " 50,000 " 105 " 3,000 "	
2 " 40,000 " 263 " 2,000 "	
3 " 30,000 " 631 " 1,000 "	
1 " 25,000 " 873 " 500 "	
2 " 20,000 " 1,050 " 300 "	
12 " 15,000 " 28,860 " 138 "	

Az első és legközelebbi az államtól biztosított pénzsorsolás hivatalosan
van megállapítva és már
junius 15 és 16-án
lesz, ezen huzáshoz való sorsjegy ára
1 eredeti egész sorsjegy 6 márk vagyis 3 1/2 o. ért. frt.
1 " fél " 3 " 1 3/4 o. ért. frt.
1 " 1/4 " 1 1/2 " 90 kr.

A megrendelések posta után beküldendő összegekre a legnagyobb pontossággal
teljesíttetnek és az ország czimérével ellátott sorsjegyek az illetőknek beküldetnek.
A megrendelésekhez szükségeltet czimlapokat mellékelve küldjük hasz-
nálat végett a játék tervével együtt díj nélkül, a melyben a nyeremények becse-
tása és osztályozása, valamint az illető befizetések láthatók, azonfölül a nyeremé-
nyek jegyzéke minden huzásról az érdekelt feleknek haladéktalanul megküldetik.
A nyeremények kifizetése állambiztosítók mellett pontosan történik azonban
a Magyarország minden nagyobb városában létező összeköttetéseinknél fogva
a felek kívánságára egyenesen kéhez fizetetik.
Gyűjtődéink mindeddig különös szerencsének örvendtek, és már számtalanszor
nagy nyereményeket fiztünk ki érdekelt feleinknek, u. m. : 250,000,
225,000, 150,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb.
A szilárd alapokra fektetett vállalatnál mindenütt bizva számíthatunk élénk
részvételre, ennél fogva kérjük, hogy a megrendeléseket annál könnyebben telje-
sithessük, azokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek

KAUFMANN & SIMON
bank- és váltóüzlete Hamburgban.

U. I. Az ezáltal benntünk helyezett bizalmat köszönettel vesszük s a midőn
ezen új sorsolás kezdetével szíves részvételre felkérjük, továbbra is iparkodni el
nem mulasztandjuk pontos és reelle szolgálataunk által tisztelt érdeklőjeink teljes
megelégedését kiérdemelni.
(210) 1—6

1000 forint
azon hölgynek, a ki az én
szeplőkenőcsöm
használatá által úgy a máj és terheség följjait, vala-
mint a nap által okozott barnaságot, egyáltalában az
arczöbört rutító színezetét el nem veszíti.
Egy téglalt utánvét mellett 2 frt 10 krért
küldök.

Hajak az arczon.

A hajakat nem illő helyekről elpusztítani úgy, hogy azok újból ne nőjenek
mind ez ideig csak szép kívánság maradt, miután semminemű szer nem volt kielégítő. Az
én szerem tehát feltűntet fog kelteti, miután nemcsak hogy elpusztítja a hajakat, hanem
azok újból növeszt is megakadályozza, annál inkább, miután a sikerért kezes-
séget vállalok, a mennyiben nem sikerül esetén a teljes összeget visszafizetlek.

Egy kis üveg ára 5 frt, egy nagyé 10 frt.

FISCHER ROBERT,
vegyszé-tudor, Bécs I. Johannesgasse 11.

(250) 3—4